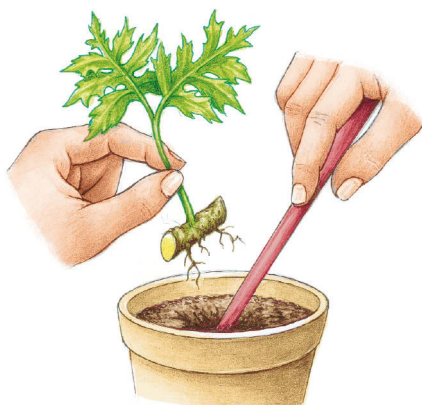

Handboek **STEKKEN**

— van A tot Z —

Rosenn Le Page | Denis Retournard

DELTA S

Inhoud

Inleiding	5	AUCUBA	30
Wat is stekken?	5	AZALEA	31
Waarom stekken?	5	BAMBOE	32
Wat kunt u stekken?	6	BLADBEGONIA	33
- Stelen of delen van zijtakken stekken	6	BLADCACTUS	34
- Wortels stekken	7	BLOEMBEGONIA	35
- Knoppen (ogen) stekken	8	BOERENJASMIJN	36
- Bladeren stekken	8	BRAMEN	37
- Schubben stekken	8	BUXUS	38
De sleutel tot het succes	9	CEREUS	39
- Stekken kiezen	9	CHINEES KLOKJE	40
- Stekjes voorbereiden	9	CHINESE JENEVERBES	41
- Kies het beste grondmengsel	9	CLEMATIS	42
- Stekjes planten	10	CLERODENDRON	43
- Na het planten	10	COLEUS	44
- Wanneer het stekje beworteld is	11	CYPERGRAS	45
Legende	12	DAHLIA	46
De planten van A tot Z	13	DRUIF	47
AALBESSEN	14	DUIFKRUID	48
ABELIA	15	DUIZENDKNOOP	49
ABUTILON	16	FICUS	50
ACALYPHA	17	FITTONIA	51
ACANTHUS	18	FLOX	52
AECHMEA	19	FLUWEELBOOM	53
AESCHYNANTHUS	20	FRAMBOZEN	54
AGERATUM	21	FUCHSIA	55
AKEBIA	22	GIPSKRUID	56
ALTHEA	23	GOUDENREGEN	57
ANANAS	24	GYNURA	58
ANJER	25	HAZELAAR	59
ANTHEMIS	26	HEIDE	60
APHELANDRA	27	HEILIGENBLOEM	61
ASTER	28	HERTSHOOI	62
AUBRIETA	29	HORTENSIA	63
		HULST	64
		IJZERHARD	65
		KAAPS VIOOLTJE	66
		KALANCHOË	67

KALANCHOË DAIGREMONTIANA	68	POLYSCIAS	107
KAMERDEN	69	POPULIER	108
KAMERLINDE	70	RANDJESBLOEM	109
KAMPERFOELIE	71	RIDDERSPOOR	110
KATTENSTAART	72	ROZEMARIJN	111
KAUKASISCHE VERGEET-MIJ-NIET	73	ROZEN	112
KEIZERSKROON	74	RUBBERBOOM	113
KERSTCACTUS	75	SCHILDZAAD	114
KINDJE-OP-MOEDERS-SCHOOT	76	SCINDAPSUS	115
KIWI	77	SERING	116
KLIMHORTENSIA	78	SKIMMIA	117
KLIMOP	79	SLEEDOORN	118
KLIMOPBLADIGE GERANIUM	80	SNEEUWBAL	119
KNOLBEGONIA	81	SNEEUWBES	120
KORNOELJE	82	SPIREA	121
LANTANA	83	STREPTOCARPUS	122
LAURIERKERS	84	STRIUKGANZERIK	123
LAVENDEL	85	SYNGONIUM	124
LELIE	86	TAXUS	125
LEPTOSPERMUM	87	TROMPETKLIMMER OF BIGNONIA	126
LEVENSBOOM	88	TUINCHRYSAANT	127
LIGUSTER	89	VETKRUID	128
OLEANDER	90	VIJG	129
OLEARIA	91	VINGERPLANT	130
OOSTERSE PAPAVER	92	VLIER	131
PAPIERMOERBEI	93	VLINDERSTRIJK	132
PASSIEBLOEM	94	VROUWENTONG	133
PAULOWNIA	95	VUURDOORN	134
PEPEROMIA	96	WASBLOEM	135
PERNETTYA	97	WEIGELIA	136
PEROVSKIA	98	WIJNRUIT	137
PHLOMIS	99	WILDE WINGERD	138
PILEA	100	WILG	139
PITTOSPORUM	101	YUCCA	140
PLATAAN	102	ZWARTE BES	141
PLECTRANTHUS	103		
PLEOMELE OF DRACAENA	104	Woordenlijst	142
PLUMBAGO	105	Register per plantensoort	143
POINSETTIA OF KERSTSTER	106		

Inleiding

Wat is stekken?

Bij stekken wordt een nieuwe moederstam gevormd op basis van een stukje plant dat wordt afgenomen van de zogenaamde moederplant. Onder speciale omstandigheden gaat dit gedeelte eerst wortels vormen, en daarna een nieuw exemplaar. Deze 'toverkunst' is het resultaat van het buitengewone vermogen van jonge plantaardige weefsels om alle organen te produceren die ze nodig hebben om een volledige plant te worden. De productie van deze nieuwe plant vindt dus niet plaats door middel van bevruchting en de vorming van zaden, wat de meest voorkomende manier van voortplanten is in de natuur. Men noemt dit vegetatieve voortplanting. Terwijl zaad kruising

van individuen en dus vermenging van de genen impliceert, garandeert vegetatieve voortplanting een identiek vermeerderd exemplaar.

Waarom stekken?

Stekken is soms noodzakelijk om (goede!) kwaliteiten van een bepaalde variëteit te bewaren of om een plant te vermeerderen die niet in staat is om in ons klimaat zaad te produceren. Dit laatste kan komen doordat de plant niet kan bloeien of doordat de zaden van de plant niet rijpen. Het kan gebeuren dat de kenmerken van de moederplant niet helemaal behouden blijven, maar dit is een zeldzaam verschijnsel. Zo verliest de *Sanseveria trifasciata* 'Laurentii' zijn witte marmering ten gevolge

Iedere tuinier, beginner of gevorderd, wil zijn planten vroeg of laat vermeerderen. Omdat hij zijn passie voor een of andere variëteit wil delen, omdat hij grote groepen planten wil kweken, of omdat hij een goedkope scheidingshaag wil kweken... Welnu, stekken is de snelste en de makkelijkste manier om planten te vermeerderen.

Andere technieken van vegetatieve voortplanting

Bij **het scheuren van planten** worden de wortels van een plant die groot is gegroeid, in tweeën, drieën of vieren gesneden. Ieder stuk moet wortels en een stuk steel bevatten. Deze voortplantingsmethode wordt zeer vaak toegepast bij vaste planten, waarvan de voet ieder jaar dichter wordt.

Bij **het marcotteren** wordt de stengel van een plant in contact gebracht met de aarde, om ervoor te zorgen dat het afgedekte of ingegraven gedeelte wortels gaat produceren. Het nieuwe exemplaar en de moederplant worden pas gescheiden wanneer de stengel voldoende wortels heeft gevormd. Dit kan lang duren, soms wel een of twee jaar. Deze methode wordt vaak gebruikt voor struiken met lage takken die makkelijk in contact met de grond kunnen worden gehouden.

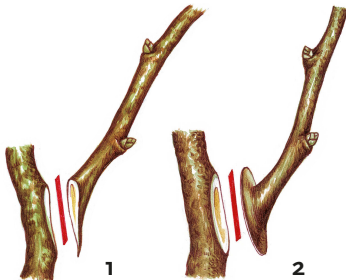
Bij **enten** wordt een deel van de plant die vermeerderd moet worden – een stuk van een tak of knop – aangebracht op de steel van een ander exemplaar (de onderstam). De gastplant biedt dit stuk voor de voeding zijn wortels aan.

Droog hout stekken

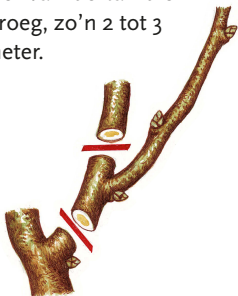
1. Eenvoudige stek: een deel van de reeds verhoude, dus stijve, tak waarvan de schors bruinachtig van kleur is, wordt met de snoeischaar boven een goed zichtbare knop (oog) afgeknipt.

2. Hielstek: onderaan de afgeknipte tak wordt een stukje behouden van de tak die de afgeknipte tak droeg. De vorm van dit oudere stuk hout is afhankelijk van hoe de tak is afgeknipt: met de hand (door dit los te maken, zie tekening 1) of met een entmes (door dit af te snijden, tekening 2).

3. Stekloot: de tak behoudt onderaan een deel van de tak die deze droeg, zo'n 2 tot 3 centimeter.

van het stekken. Overigens zijn de verkregen planten soms minder groeikrachtig dan de exemplaren die het resultaat zijn van zaaien of een enting, maar dit kan een voordeel zijn voor planten die alles-overwoekerend zijn.

Wat kunt u stekken?

Welk gedeelte u afsnijdt als stek, is afhankelijk van de plantensoort, de periode waarin u steekt en het klimaat. Iedere soort vereist een eigen techniek (zie blz. 14 tot 141).

STELLEN OF DELEN VAN ZIJTAKKEN STEKKEN

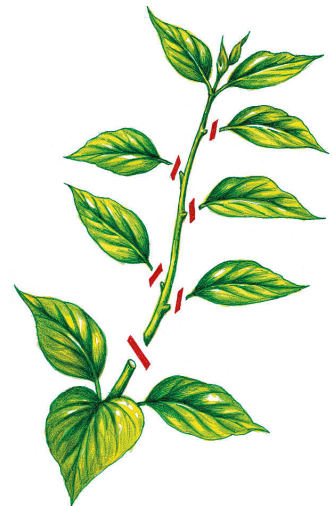
We hebben het over **stekken van droog hout** (zijtakken zonder bladeren) wanneer de stekken 's winters worden afgesneden van bladverliezende planten. Deze stekjes zijn 10 tot 25 centimeter lang, afhankelijk van de soort. Het bewortelen vindt echter niet in de winter plaats. De stek wordt tot het voorjaar ingegraven in het zand onder aan een muur op het noorden. Het planten (in lichte grond) vindt plaats van februari tot april, afhankelijk van de soort. Meestal worden de kopstekken echter afgesneden wanneer de plant volledige vegetatie heeft, van het voorjaar tot het begin van de herfst. Men spreekt dan van **stekken van bebladerde takken**. Bij de meeste planten zijn de afgesneden takken teer en groen: dit zijn **stekken van kruidachtige stengels**.

Bij bomen en struiken is het mogelijk om twee soorten **stekken van bebladerde takken** af te snijden. Afhangend van de periode

waarin deze worden afgeknipt, zien de stekken er namelijk anders uit, omdat een tak zich in de loop van het seizoen ontwikkelt. Deze wordt steeds stijver en bruin. Men zegt dat de stek verhout, wat betekent dat zich binnenin hout begint te vormen. De stekken van struiken die in het voorjaar worden afgesneden, zijn groen en buigzaam: dit zijn de **stekken van kruidachtige stelen**, zoals bij de andere planten. Wanneer tussen juni en augustus stekken worden afgeknipt, hebben de takken die in het voorjaar zijn gegroeid hun transformatie al ondergaan. Deze takken zijn dan halfverhout. Men spreekt dan van **halfverhoude stekken** of **halfkruidachtige stekken**. Nog later,

De stek voorbereiden

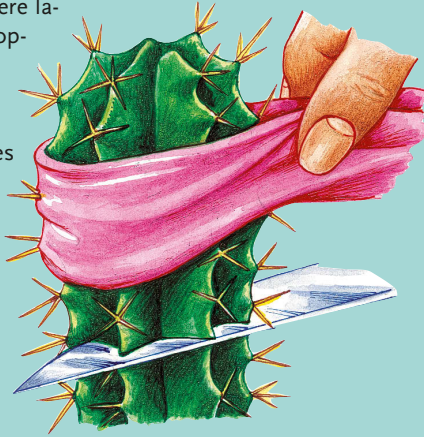
Om de verdamping van de stekken met bebladerde takken te beperken, is het noodzakelijk een groot gedeelte van de bladeren te verwijderen voordat de stek geplant wordt. Meestal worden hierbij de twee grootste bladeren behouden.

Cactusachtigen

Cactusachtigen hebben meestal geen bladeren. De stam is hypertrofisch om een waterreserve te kunnen bevatten. Om cactusachtigen te stekken hoeft u alleen maar de dikke steel in delen te snijden. Deze kortgeknipte en verticaal geplante stukken worden ieder afzonderlijk een nieuwe cactus.

Als de moedercactus langere stelen heeft, knipt u langere stukken. Deze stukken worden half onder lichte grond bedekt, en produceren dan meerdere jonge loten bij iedere latente knop van de steel (deze knoppen zijn onzichtbaar met het blote oog). Deze jonge pootplanten worden vervolgens van de steel gescheiden met een mes en meteen verpot. Het aardemengsel moet warm zijn (18 tot 20°C) om snel te wortelen. Goed om te weten: deze manier van voortplanten is geschikt voor cordylines en voor de bamboeachtige planten.

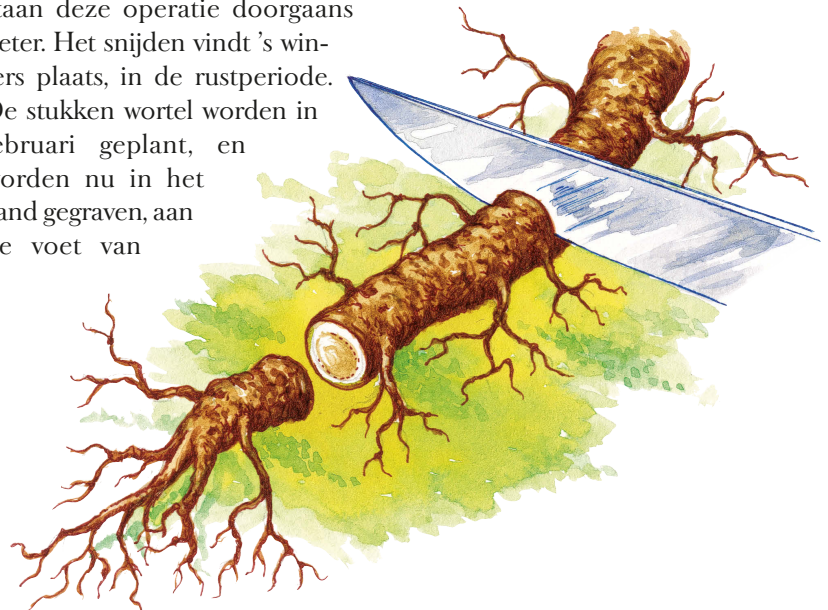

aan het begin van de herfst (van eind augustus tot begin september) hebben de takken hun jaarlijkse groei bereikt; het hout heeft zich gevormd en de takken zijn stijf. De stekken zijn dan **verhout**.

Bij het bewortelen van de stekken van bebladerde takken moet worden voorkomen dat er water verloren gaat door de natuurlijke verdamping van de bladeren: de stekken moeten in een broeikas of onder een stolp worden geplant (**stekken onder bescherm laag**). Stekken die tussen het voorjaar en half augustus worden geplant, wortelen meestal voor de winter. Wanneer in de herfst geplant wordt, kan het wortelen in de herfst of in de winter plaatsvinden: de stekken vertonen meestal pas in het volgende voorjaar tekenen van nieuwe groei.

WORTELS STEKKEN

Dit is een lastige operatie voor bomen en struiken omdat een deel van hun voedingsgestel wordt geamputeerd. Kleinere planten doorstaan deze operatie doorgaans beter. Het snijden vindt 's winters plaats, in de rustperiode. De stukken wortel worden in februari geplant, en worden nu in het zand gegraven, aan de voet van

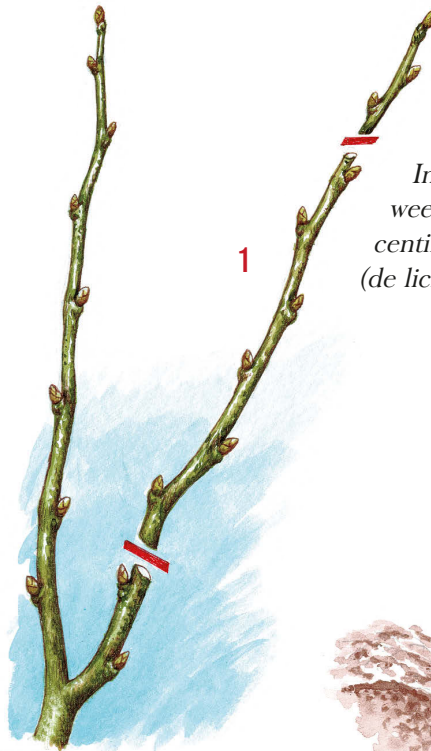
Aalbessen

Ribes rubrum

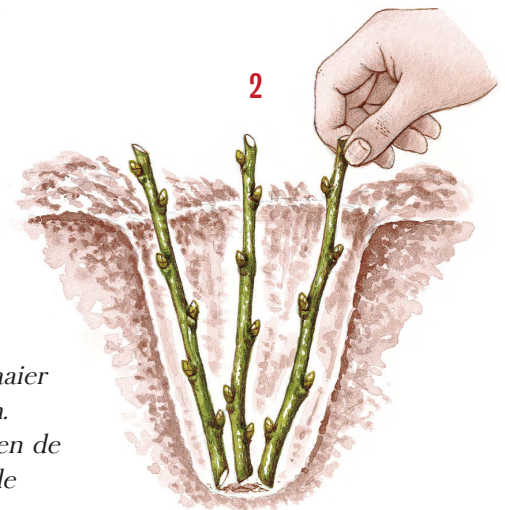
Kopstek

stekkenJAN FEB **MAA** APR MEI JUN JUL AUG SEP OKT NOV DEC

Aalbessen houden niet van warmte en droogte. In zeer zonnige streken kunt u deze struik daarom het beste in de halfschaduw zetten. Aalbessen houden van veerkrachtige en vruchtbare grond, die niet te kalkhoudend is (pH < 6,5). Door middel van stekken kunt u snel nieuwe planten krijgen om een fruithaag te vormen of geleidelijk aan de oudere struiken te vernieuwen.

In het voorjaar, voordat de plant weer gaat groeien, stukken van 20 centimeter lang van de jonge takken (de lichtste) snijden.

De stukken per 3 als een waaier direct op hun plaats planten. Hierbij 1 of 2 knoppen boven de grond laten uitsteken. Aan de grond een beetje zand toevoegen om deze te verluchten.

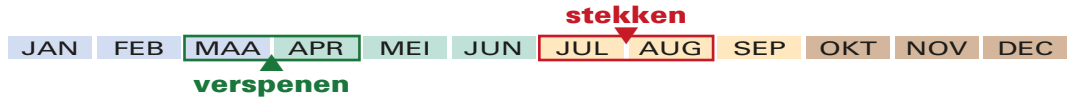
Geef de hele zomer regelmatig water. De eerste vruchten kunt u na 3 of 4 jaar verwachten.

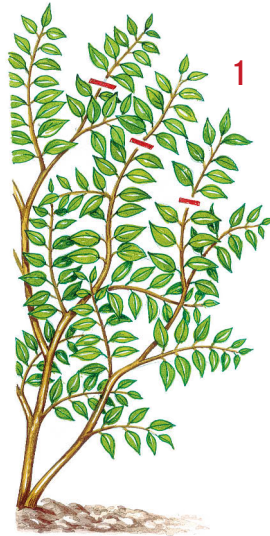
Abelia

Abelia

Kopstek

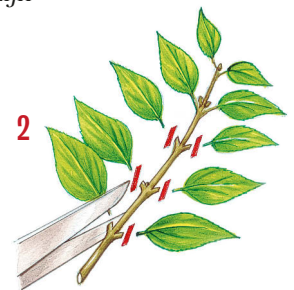

Omdat de abelia niet tegen strenge winters kan, kunt u de plant het beste op een zonnig en beschut plekje planten, in enigszins zure grond. Stek deze plant vlak na de bloei (tussen mei en juli). Dit is de enige manier om hem te vermeerderen.

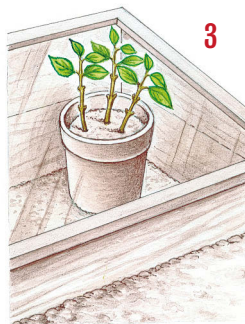

Snoei na de bloei om de jonge abelia aan te moedigen zich te vertakken.

Knip in de zomer na de bloei 10 centimeter van de uiteinden van de jonge takken (die in het voorjaar zijn gegroeid) af.

Verwijder alle blaadjes, behalve de 4 blaadjes aan het uiteinde.

Plant het stekje in een pot die voor de helft met vochtig zand en voor de helft met vochtige turf is gevuld. Steek ten minste twee bladaanhechtingen in de grond en plant drie stekjes per pot. Zet deze in een beschut hoekje (onder aan een muur op het noorden, bijvoorbeeld). Zet de volgende winter de stekjes op een vorstvrije plek (kas, garage, broeikas, tuinhuisje).

Plant in het volgende voorjaar de stekjes in de tuin: de eerste bloei kan in de volgende zomer plaatsvinden.